

ikke. Da et æret Medlem er kommet med denne Afbrudelse, skal jeg sige, hvori han ikke var enig, nemlig, at Kommunen skulde hvert Aar holde offentlig Examen, og at samtlige Børn skulde møde (Afbrudelse). Ja, han nævner ikke flere Ting. Jeg veed ikke, om det ærede Medlem har haft særlig Anledning til at faae andre Ting at vide, men der staar idetmindste ikke Andet i det Dokument, som han har underskrevet. Men dette Skolepenge-system er ikke noget Nyt; vi have det i Grunden. Dengang vi fik Loven af 8de Marts 1856, kom vi første Gang ind paa Skolepenge-systemet. Der blev det bestemt, at der skal svares 1 Krone af hvert Barn, der søger Skolen. Man vil maasse sige, at det er kun Lidt, men jeg siger, at det var et Skridt, man gjorde dengang, og som jeg tænker, man gjorde, fordi man vilde se, hvordan det kunde udvikle sig, og lad os nu engang se paa, hvordan det har udviklet sig. Jeg siger da, naar vi se paa denne Udvikling, lad os faa bygge videre paa den Retning. Den har udviklet sig saaledes, at i Reglen — der kan være enkelte Undtagelser — bliver det ikke vedkommende Forældre; der betale denne Krone i Skolepenge for deres Børn, men Pengene blive tagne af Kommunekassen. Det er der ene Vej, som man i Reglen er gaaet. Der er en anden Vej, og det er den, at i Reglen følger denne Krone ogsaa BARNET, naar det gaar over i Grifskolen. Det er Reglen i de fleste Kommuner, at denne Krone i Skolepenge følger BARNET til den Grifskole, hvori det gaar. Jeg siger, at det er den Retning, hvori Udviklingen er gaaet efter Bestemmelsen i Loven af 8de Marts 1856. Hvorfor skulle vi faa ikke gaa i den Retning, hvori Folket selv har vist, at vi skulle gaa, og faa forhøje Skolepengene noget for det enkelte Barn. Den høitærede Minister, — forudsat at de Yttringer ere rigtige, som jeg før hentydede til, — mente, at der ikke kunde være nogen Alvor i, eller at han ikke ret kunde forstaa, at Modstanden mod Lovforslaget kunde være begrundet i de store Udgifter, som det fører med sig. Det er virkelig ikke saa faa Udgifter. Efter de Indberetninger, der ere forelagte Udvalget, som ere indkomne fra de forskjellige Provster, vil Udgiften til de nye Skolebygninger, der skulde opføres rundt omkring i Landet, dersom Loven bliver vedtaget, blive 5,960,000 Kr., altsaa omtrent 6 Millioner Kroner. Det var til de nye Skolebygninger; men saa maa man endda ikke glemme, at, dersom Loven bliver vedtagen, saaledes som den er forelagt, vil der blive en hel Del Byggebudgifter til de saakaldte Forsættelses-skoler. Summen vil altsaa blive ikke saa lidt større, og de aarlige Udgifter ville efter den Beregning, jeg har kunnet anstille med det Materiale, jeg har haft for Haanden, blive idetmindste omtrent 3 Millioner Kroner aarlig. Efter den samme Indberetning, som jeg nævnedes før, fra Distriktsprovsterne, ere Lønningerne til de flere

oprettede Lærerplasser, der ville blive nødvendige i Anledning af Lovforslaget, satte til henvend 2 Millioner Kroner, eller til 1,700,000 Kr. Hele Tilsynet, Skoleinspektørinstitutionen og dens Ordning vil løbe op til omtrent 150,000 Kr. Det er forbuden Diæter, og de ville nok reise flittig omkring og være flittige i deres Gjerning, og derved vil Udgiften til Diæter blive betydeligt. Desforuden kommer hertil Renten af den store Kapital, som bliver anvendt til at bygge for, og saa er endda ikke medregnet, hvad jeg nævnedes først, Diæterne til Skoleinspektørerne, og saa det forpøgede Alderstillag efter Lovforslagets § 29. Hertil maa endnu tilføies den forhøiede Pensionsbyrde paa Grund af de flere Lærere, der blive ansatte. So større Lønnen bliver, desto større bliver jo ogsaa Pensionsbyrden; og saavel Alderstillægene som Pensionerne blive for en ikke ringe Del at udrede af Kommunerne, omendstjændt der ogsaa kommer et Statstilskud til. Det er saaledes meget betydelige Udgifter, og naar man staar overfor et Lovforslag, der medfører idetmindste en Udgift af 6 Millioner Kroner een Gang for alle, og som vil paafore en aarlig Udgift af idetmindste 3 Millioner Kroner, synes jeg, at det er i sin Orden, at man spørger sig selv: Er det Godde, der bydes i Lovforslaget, ogsaa de Penge værd, og jeg skal nu komme til nogle af de Godde, man kan sige, der bydes i Lovforslaget. Dersom jeg skulde sige, hvorfor Modstanden har været saa stærk mod det Lovforslag, som er forelagt af den høitagede Minister, saa vil jeg sige: Det er fordi, at dette Lovforslag staar i den fuldstændigste Modstrid til Grundlovens § 91. Grundlovens § 91 tilfuger Kommunaerne Ret til under Statens Tilsyn selvstændig at styre deres Anliggender, hvilket vil blive ordnet ved Lov, og skulde vi nu til at foretage en Omordning af vort Skolevæsen, synes det mig, at det er klart, at vi maa gaa en Vej, der ikke samler hele Myndigheden og Afgjørelsen i Ministerens Hænder, men en Vej, der lægger Indflydelsen og Afgjørelsen rundt omkring i Kommunens Hænder, saaledes, at de, der komme til at bære Byrden og Udgifterne, ogsaa virkelig faae nogen Indflydelse paa, hvorledes det skal styres. Derfor heb det ogsaa i den Betænkning, der blev afgiven af Folkethingets Udvalg den 23de Marts 1873: „Det maa være Kommuneraadets Sag at lede og styre Kommunens offentlige Skolevæsen, dels umiddelbart, dels middelbart gennem et Udvalg eller Nævn af særlig dertil stiftede Mænd; Staten har kun baade for det almindelige Formaalets Skyld og til Sikkerhed for den rette Anvendelse af Tilskudet gennem Loven at foreskrive visse Regler og vaage over deres rette Overholdelse. Dersom forekommer det mig, at det er en naturlig Ting, at der gives Kommunerne Indflydelse paa de Sager, hvortil de selv skulle betale alle Udgifterne. Og naar det er saa, og det er der anset tidt over, at Skolen og, hvad den vedrører, finder saa lidt Tilslut-